Motion

1976/77:591

av herr Werner m. fl.
om sammansättningen av riksdagens utskott

Riksdagens arbetsformer är inte oviktiga från demokratisk synpunkt. Sålunda bör i riksdagen representerade partier så långt möjligt kunna arbeta på likartade villkor. En viktig förutsättning härför är att varje parti ges möjlighet att delta i riksdagens utskottsarbete. Utskottsarbetet är en viktig del av riksdagens arbete, och det torde föreligga en allmän uppfattning att alla i riksdagen representerade partier skall delta i detta.

I förarbetena till utskottsreformen (prop. 1970:40) fastslogs att de ärenden som riksdagen skall fatta beslut i måste vara grundligt förberedda innan de läggs fram för avgörande och att denna beredning ombesörjs i utskott. Beredningstvånget ansågs vara en garanti för en grundlig sakbehandling. Med utgångspunkt i dåvarande utskottsorganisation, med utskott indelade i avdelningar, diskuterades också ledamotsantalet och anfördes att ett lågt antal ledamöter medför att ordinarie ledamot kan komma att saknas från parti av icke obetydlig storlek. Detta påpekande kan anses vara uttryck för en strävan att de olika partierna bör beredas möjligheter att medverka i utskottens arbete. Samma synsätt bör kunna anföras på nuvarande utskottsorganisation. I utskottens beredningsarbete ingår också specialföredragningar, uppvaktningar, studiebesök, resor etc. som viktiga inslag. Även detta talar för att samtliga partier bör vara företrädda i utskotten för att ha likvärdiga arbetsmöjligheter.

Vid behandlingen av förslaget till ny grundlag (prop. 1973:90) yrkade vpk i en motion bl. a. att varje partigrupp, vilken motsvarade parti som vid valet till riksdagen fått minst fyra procent av rösterna i riket, skulle äga rätt att besätta en plats i varje utskott.

Den ordning som tillämpades från den nya enkammarriksdagens början, med fördelning av utskottsplatserna efter ett procentuellt system, syftande till att alla i riksdagen företrädda partier skulle beredas möjligheter att delta i utskottsarbetet. Detta innebar att vpk med 17 riksdagsmandat erhöll 11 ordinarie utskottsplatser. När vpk efter 1973 års val ökade till 19 ledamöter erhöll partiet 13 ordinarie utskottsplatser. Dessutom har partiet innehaft suppleantplatser i ett par utskott där ordinarie ledamot saknats.

En svaghet, som kom till uttryck efter 1976 års val, har varit att denna ordning inte baserats på av riksdagen fastställda regler utan endast byggt på förhandlingar partierna emellan. Detta ledde också till att efter det senaste valet frångicks det system som tillämpats under två mandatperioder, vilket som bekant medförde att vpk med 17 riksdagsmandat f. n. står utanför utskottsarbetet. Detta inverkar negativt på utskottens beredning av ären-

dena, försvårar riksdagens arbete och, framför allt, försämrar förutsättningarna för ett parti i riksdagsarbetet.

Enligt vår mening talar den uppkomna situationen för att riksdagen fastställer regler för partiernas representation i utskotten. Lämpligen bör utredningen om riksdagens arbetsformer ges i uppdrag att utarbeta erforderliga förslag.

Med hänvisning till det anförda föreslås

att riksdagen beslutar ge utredningen om riksdagens arbetsformer i uppdrag att snabbt framlägga förslag om ändring i riksdagsordningen med innebörden att alla i riksdagen representerade partier skall ha rätt att delta i riksdagens utskottsarbete.

Stockholm den 25 januari 1977

LARS WERNER (vpk)

EIVOR MARKLUND (vpk)

C.-H. HERMANSSON (vpk)

NILS BERNDTSON (vpk)

KARIN NORDLANDER (vpk)

JÖRN SVENSSON (vpk)
i Malmö